

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenredni ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petič-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se svoje frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj 19. febr. (Po končanju uređovanja.) V državnem zboru je Auersperg odgovoril na Giskrovo interpelacijo glede orientalne politike: „Mirovne podloge so bitstveno take, kakor so jih petersburške novine priobčile. Vladi nij znano, da bi se bili naredili še kaki drugi dogovori. Nasprotno mirovnim podlogam je vlada svoje stališče tako razjasnila, da ona dogovorov, kolikor zadevajo interese monarhije ali pravice signatarnih oblastij, ne prizna kot pravoveljavnih in vežočih, dokler niso bili od signatarnih velevladstvij potrjeni.“

„V očigled kongresa, ki bode, kakor se pričakuje, kmalu sešel se, ne more vlada bolj na tanko o mirovnih podlogah govoriti, le v obče izjavlja, da nekatere stipulacije ne more priznati kot primerne interesom monarhije. Ta rezerva pa se ne tiče onih točk, ki nameravajo izboljšanje stanja kristijanov, temuč določeb, ki bi monarhiji neugodno premekniti utegnile razmere močij. Vlada upa, da se bode dosegla rešitev, na vse kraje zadovoljiva. Ali ona bode, kakor prej, tudi za na dalje za svojo nalogo smatrala, politične in materialne interese monarhije na vse kraje braniti in jim veljavo pridobivati.“

Pešt 19. februarja. Spodnja zbornica je vladne colne predloge sprejela z 219 proti 183 glasovom kot podlogo za specialno debato.

Dunaj 18. febr. „Pol. Corr.“ je zvedela, da so razprave za mir v Adrianopolju še le predvčeranjem začele se

in da so se precej pri začetku težave pokazale.

Vojska.

Ruski glavno-komandujoči v evropskej Turčiji je izdal 5. t. m. ta-le veleznameniti dnevni ukaz junaške ruske vojske: „Hra bri vojevode in vojaci meni zaupane armade! Ko ste bili Balkan prestopili, terjali sem, da si ste bili trudni, novih trudov od vas, in vi niste le marširali, vi ste leteli; v času, manjšem nego je jeden mesec, razširili ste se skoro čez vso Turčijo in ste do ozidja Carigradskega prodrli. Mej potoma ste, kakor mimogrede, celo armado turško pri Filipopolju razbili in jej celo artilerijo iztrgali in v leteč ste drugo prestolnico sovražnikovo, Adrianopolj, osvojili, prišli do obal Črnega, Belega in Egejskega morja. Sovražnik se nij ustavljal in je uklonil svojo nesrečno glavo; on je privolil v vse terjatve, in jaz sem vam ukazal obstati. Tako sijajni, neslišani vspehi so se dosegli ne le z vašo moževnostjo in brezprimerno hrabrostjo, temuč posebno zaradi vaše neomejene pripravljenosti, s katero ste vse trude in težave prenašali. Vas nij zadrževalo nepregazljivo blato, niti slabo vreme, ne brodenje skozi vodo do pasa, ni mraz in slana. Jaz ne najdem besede, da bi se vam, junaci — od najstarejšega načelnika do poslednjega voznika — zahvalil. Vi ste svojo dolžnost sveto izpolnili, vi ste storili, kar je junakom mogoče. Počijte se zdaj in pripravite se vrniti se s slavo domov; vendar, če protivnik namerava, ne podpisati miru, ki ga terjamo — potem bodite pripravljeni, v novič vreči se v boj, da ga do konca končate. Mej počitkom pa dokazujte, da so ruski junaci, ki ga v častnem boji nemajo

para, tudi kot uzori reda in trdnega ščita za vse mirne prebivalce, katerej koli narodnosti ali veri tudi pripadajo, za njih premoženje in njih čast; dokažimo, da se tudi posamezni slučajji ne prigajajo, ki bi najmanjši madež vreči mogli na slavo ruskega orožja, pridobljeno s potom in krvjo. Nikolaj.“

Srbska vlada je dobila ukaz iz Peterburga, svojo vojsko tako pomnožiti, kolikor more. Da si Srbi ne vedo (?) namena tega ukaza — poroča „Pol. Corr.“ — vendar so ga precej slusali in zbirajo v osvojenih starosrbskih okrajih nove vojake, ki se zbirajo v Nišu. Tretji razred milic se mobilizira, 18 novih bataljonov se dela, dalje še 18 iz starejših, ki so pa le za brambo dežele namenjeni, ako se druga vojska iz dežele pošlje.

Kongres in Magjari.

„Začetek in osnivanje velike slovanske države (Bolgarije in Srbije) na mejah našega cesarstva je ravno toliko, kakor panslavistično objetje Avstrijsko-Ogerske, katero objetje se mora, če bode treba, z najskrajnimi in največjimi pomočki odvrniti.“ Tako vpije magjarski organ „Pester Lloyd“ in za njim cela jata tacihi tovarišev. In kakor so zaradi tega svojega priznanega slepega sovraštva do svobode slovanskega rodu na jugu monarhije še včeraj zahtevali Magjari vojsko z Rusijo, in terjali, da bi z njimi vred tudi mi avstrijski Slovani šli na boj, da iz njega zopet skujemo robske verige jugoslovanskim bratom pa uničimo onega silnega brata si Rusa, ki jih je velikodušno in nesebično šel razdrobit, — tako so denes meč v nožnico vtekli pa ves

Listek.

Ferdinand Laub.

(Životopisna črtica. Spisal Vojteh Valenta.)

Mrzla roka nemile smrti segla je predlansko leto po slovečem slovanskem umetniku, kateri je očaral tisoče poslušalcev s svojim izbornim igranjem na gosli, ki je bil vladar glasov, kateremu je služil lok za žezlo. Akoravno občudovan, čislán in odlikovan od vseh narodov, mej katerimi je svojo umetnost pokazal, vendar nikdar nij pozabil svojega naroda ter je vedno do zadnjega zdihljaja ostal zvest sin matere Slave.

Ferdinand Laub se je rodil 19. januarja leta 1832 v Pragi. Uže zgodaj se je pokazala pri dečku lepa nadarjenost za muziko, in njegov oče je skrbel za to, da se je dalje razvijala. Oče, sam dober godec, začel je učiti nadepolnega sinčka prve vaje na gosli. Ko pa je leta 1841 norveški godec Ole Bull v

Pragi koncertiral, se mu je mladi godec Laub predstavil in Ole Bull mu je prorokoval uže takrat sijajno prihodnost. Laub je v tem času uže koncertiral po Češkem in je vzbudil vsled velikanske tehnične izurjenosti splošno občudovanje. Da pa njegove študije nijso ostale enostranske, dal ga je oče v praški konservatorij, kjer je pod vodstvom izvrstnega učitelja Mildnerja čudovito napredoval.

Leta 1846 izstopil je iz konservatorija in je prvič nastopil pred pražkim poslušalstvom pri nekej muzikalnej produkciji. Pri tej produkciji sta bila navzočna tudi sloveči godec Ernst in sloveči skladatelj Hektor Berlioz. Prvega teh je ginil Laub s svojo igro tako, da se mu je solzilo, drugi ga je pa vabil v Pariz. Leta 1847 je šel Laub na Dunaj, kjer si je temeljni kamen postavil za prihodnjo slavo; tam mu je bila čast, da je pred carskim dvorom igral. Od Dunaja šel je Laub na Nemško, od koder je mislil odpotovati v Pariz. Pa francoska februarina revolu-

cija mu je zabranila ta pot. Vrnil se je na Dunaj in tam se je učil o glasbeni teoriji pri svojem rojaku, slovečem Simon Sechterji. Da se je preživil, engajiral se je za orkester pri operi. Po končanih študijah šel je leta 1850 v London, kjer je imel zopet čast pred kraljico igrati. Od teh koncertnih potovanj domov prišedši, osnoval je privatne muzikalne zabave, katere je večkrat obiskal tudi cesar Ferdinand, kateri je Lauba tudi rad na svoj dvor povabljal in ga res cesarsko obdaroval.

Pozneje je stanoval včas v Pragi, včas na Dunaji, in je včas šel tudi na koncertna potovanja. Naposled je bil poklican na stalno mesto, kjer je mogel delovati na podlagi svojih pridobljenih vednostij, postal je namreč profesor na konservatoriji v Moskvi. Toda v sredi najlepše starosti, v sredi svojega vspešnega delovanja mej Slovani je bil 1874. leta vsled bolehnosti primoran to službo svojemu zetju, tudi rojenemu Čehu, Janezu Hřimayju prepustiti.

vspeh pričakujejo od kongresa, ki se snide v Baden-Badenu. Tukaj bode njih glas zopet za to vzdigal se, da se mora popolno osvobodjenje slovanskih Bolgarov s skrajnimi pripomočki, torej z vojsko zabraniti.

Noben jezik nema prave besede, ki bi tako nesramno magjarsko politiziranje dovolj osvetila. Kje je zapisane, da sme le Magjar svobodni biti, a Slovan ne? Kdo je rekel, da sme nemška država na naši meji močna in samostalna biti, a da jugoslovanske zemlje ne bi smele biti samosvoje? Ali res Magjar in nemškutar mislita, da je ves drugi svet samo zavoljo njiju dveh tukaj? Da jeden sme dihati, a drugi se ima zadušiti? In da poslednji ima biti Slovan?

Magjari nemajo pravice, pa, hvala Bogu, tudi nemajo močij zabraniti osnivanja samostalnih in svobodnih slovanskih držav na orijentu. Da to osnivanje pomenja panslavistično objetje — to je suha neumna fraza. Avstrija, vsem narodom pravična, nema se od nobenega sosednjega naroda ničesa bati, razen — nemškega. A tudi tega se jej ne bode bati baš, ako se bode na svoje Slovane bolj oprla. Ne čudimo se, če to ne gre zdanjim Magjarom in nemškutarjem v račun, a naše monarhiji je na korist.

Kakor pa magjarsko kričanje nij zabranilo niti srbske in črnogorske, še menj pa ruske vojske, niti ne padca Turčije, tako tudi ne bode na prihodnjem kongresu zmagalo. Magjari vedo kaj nečejo, ne pa kaj bi doseglivega radi hoteli. S tacim programom bodo na kongres prišli in bodo tepeni, kakor so dozdej bili, kljub peštanskim razsvetljavam po ruskem unesrečenem šturmu na Plevno in Šibko.

Govor slovenskega poslanca g. Nabergoja.

(v posvetovanji zavoljo colnega tarifa v 338. seji državnega zbora dne 14. februarja 1878.)

Visoka zbornica! Ako se jaz oglasim pri tako važnem narodno gospodarstvenem vprašanji, kakoršno imamo sedaj pred soboj, ne oglašam še nikakor z namenom, da bi znastveno razpravljaj stvar o brambenem colu ali o svobodnem trgovstvu in o vseh teh lepih stvareh, o katerih smo že čuli vrle govornike govoriti. — Jaz zavzemljem mnogo bolj nizko stališče ter sem zadovoljen, ako

Vam, gospoda moja, načrtam nasledke, katere bi uvedenje brambenega cola imelo v onej provinciji, katerej pripadam jaz.

Primorje in v obče južne provincije države so, kakor znano, v obrtniji ubožne; malo je ondi tovaren in lahko jih prešteješ.

Obrtne izdelke po največ jemljemo iz inozemstva, ker so ondi cenejše dobiti.

Gospoda moja! V trgovini in obrtniji se ne gleda na politiko; vsak kupi ono blago, katero se mu vidi boljše, kdo je je izdelal, po tem ne vpraša.

A kaj bode neogibni nasledek brambenemu colu? Da nas bode povišanje cola neizravno sililo, da domače, žalibog slabše izdelke kupujemo za ceno, katera je sedaj predraga.

Prisiljeni bodemo na nekov način plačevati obrtnikom drugih provincij za njih izdelke premijo, katera obstoji v razliki cene domače premije, katera je po colu branjena, ter tuje, katera je z dosedanjim majhenim colom obložena.

Nasledek sistemi brambenega cola je torej ta, da bodo provincije avstrijske, katere imajo malo ali celo nič tovaren, in katere so, ker je bilo inozemsko blago cenejše in boljše, kupovale isto, prisiljene morale kupovati za dražji denar slabše blago ter da bode razlika v ceni jedino tovarničarjem na korist.

Z drugimi besedami: mi neobrtniki bomo prisiljeni obrtnikom plačevati davek! Oni bodo obogateli, ker prodajajo slabše blago za višje cene; mi ubožali, ker moramo slabše blago dražje plačevati, in sicer blago, katero se poleg tega še brž izrabi ter zopet nove troške prouzročuje!

Govoré sicer, da se bode takó krepila naša obrtnija ter, da bode skoraj zamogla tekmecevati s tujim blagom, govore, da bodo potem brambeni coli nepotrebni.

Prazne nádeje, gospoda moja! Zgodovina obrtnije vseh dežel nam kaže, da brambeni col napravlja obrtnike, kateri imajo dobiček, še bolj lene, da ostajajo pri starih uredbah ter nehté novih iznajdeb s trudom in časom pridobljovati.

Zgodovina industrije nam kaže nadalje, da, ako je kak obrtnijsk razdelek odlično blagó izdeloval, je vselej mogel prodreti na vrh, kljubu colom pri uvaževanju, in sicer zató, ker je do brost blagá vse nadmašila.

Trebam jedino omeniti fabrik za užigalne klinčke. Nekoč je v tem oziru imela prednost Nižja Avstrija, osobito Dunaj, sedaj italijanske tovarne prav srečno tekmečujó. Nadalje opozorujem na obrtnijo z usnjem ter na izdelovanje papirja itd., pri čemer je kako neznamenito mestice ali kako majheno selo, o katerih se prej nij znalo, da sta v obče na svetu, zaslovelo s svojimi izdelki ter premagalo vso konkurenco in vse težave pri colu, transportu itd.

Posebno na Goriškem imamo v g. baronu vitezu Zahonyju obrtnika, kateri v prédnji, izdelovanji papirja in moke, v parnih máltnih gotovo ne treba nobednega brambenega cola, baš ker je delaven in okreten tovarničar.

Ta izkustva nam kažejo pot, po katerem nam je v sedanjem vprašanji hoditi.

Naša naloga ne bodi, da bi z umetelnimi sredstvi obrtnikom dajali brambo na trošek in z denarjem konsumentov, nego skrbeti nam je, da izboljšamo obrtnijo na toliko, da se okrepi s svojo močjo, a ne z denarjem svojih konsumentov ter da more s tujo obrtnijo zmagovito tekmovali.

Ta sredstva imamo najti v obrtnijskih razmerah samih.

Jaz takovšnega popolnega programa podati ne morem, ali menim, da bi ona sredstva utegnila le tá biti:

1. Ugodne trgovinske pogodbe, posebno z nam sosedno državo Italijo, katera vrlo mnogo obrtnih izdelkov naših dežel potrebuje.

Upam, da se bode pri pregledovanji te pogodbe, katero se je uže pričelo, ponudila prilika, mnogokaj, kar se je zanemariło, popraviti.

2. Urejen transport, osobito na železnicah, s tem, da se odpravijo diferencijalni tarifi ter da malo po malo prehajajo železnice v državno oskrbnitvo.

3. Z izobraževanjem tehničnega in obrtnijskega dela industrije po vsakovrstnih obrtnijskih šolah ter s povzdigo nauk, česar v Avstriji še silno pogrešamo; kajti mi nemamo skoro nobednih takovih višjih šol.

4. Izpodbujevanje domačih obrtnikov, da se gredo v inozemstvo v dobre fabrike učiti. V ta namen bi se imele ustanoviti stipendije, ki bi se razdajale v precejšnjih ter truda vrednih zneskih.

Da bi se okreval, šel je na Sedmograško, kjer je še igral osmo Beethovenovo sonato za gosli (c-mol), od tod šel je v Karlovske toplice, kjer se mu je zdravje zboljšalo. Da bi popolnem ozdravel, preselil se je v Kries pri Bocenu (na Trolskem), kjer ga pa je neusmiljena smrt odvzela umetnosti in narodu. Umrl je 18. marca 1875 v 43. letu svoje starosti.

Laub se stavlja kot godec na prvo mesto zraven slovečega Joachima, katerega posebno Nemci zaradi olimpično mirne igre za prvega godca imajo. Kateremu teh dveh umetnikov bi se prednost dala, je težko soditi. Joachim je imeniten po svojem mirnem čistem glasu in po idealnem zapopadku kompozicije. Laub je zmirom na mah očaral vse poslušalce s svojim mogočnim in ognjenim igranjem in s čudovito tehniko. Znano pa je, da Ferd. Laub svoje tehnike, ki nij poznala nobenih težav, nikoli nij nepotrebno kazal, temveč jo zmirom v duhu kompozicije rabil; on nij bil virtuoz samo v pravem smislu, temveč bil je pravi umetnik, nezmotljiv tolmač klasičnih in roman-

tičnih skladatelj. Laub je pa tudi bil enako izvrsten kot samoigralec (solist), kakor tudi v prednašanji v komorno muziko spadajočih kompozicij.

Od raznih daril in čestitanj naj omenim krasna darila nadvojvode Štefana in Egon knez Schwarzenberga, dalje je bil imenovan za dvornega virtuozu weimarskega in berlinskega, bil je častni ud praške češke „umelcke besede“, pevskega društva „Hlahola“ v Pragi in več družih slovanskih muzikalnih društev. Pa tudi kot skladatelj je Laub častno deloval. Njegova „polonais“ za gosli postala je ljubljanka vseh godcev in virtuofov, in njegove fantazije po čeških narodnih pesnih stojé visoko nad navadnimi kompozicijami godbenih skladb. Od njegovih napbev so: „Minka a včely“, „Nadeje“, „Holubice“ itd. posebno priljubljene.

Končno moram še omeniti, da je Laub dne 9. maja 1863 v Ljubljani koncertiral. Igral je v gledališči, videl in slišal sem ga takrat, ter nikdar ne bodem pozabil, s kako

sigurnostjo in lehkoto, s kakim čutom je sviral, vsi poslušalci so bili elektrizirani o čarobnej njegovej igri. Prednašal je Mendelssohn Bartholdyev koncert, Ernstovo „airs hongrois fantazijo“, Seb Bachovo „adagio in fuga“ in naposled svoje zgoraj omenjene kompozicije: „češke narodne pesni“ in „polonais“. Posebno „češke narodne“ so mi še dobro v spominu, kajti igral jih je navdušeno brez spremljevanja, vsak motiv je bil zanimivo izdelan po variacijah; tu se je pokazal kot mojster raznih vrst potéz, zdaj se je spustil mirno zibaje svoj lok po strunah ter čuli smo krasno elegično melodijo, naenkrat pa se je spremenila mirna igra v burno in čulo se je v raznih variacijah enkrat „pizzicato“, enkrat „staccato“, potem nežne „flažolet“-glasove i. dr., končno pa je v potnih arpežiranih akordih zaigral „Hej Slovani“ ter se slovansko himno končal kot slovansk umetnik svoj koncert.

5. Razpis znatnih nagrad v denarjih onim obrtnikom, kateri bi posebnega kaj izumili ali kako stroko obrtnije do posebne višine povzdignili.

6. Dovoljenje večjih pravic trgovinskim in obrtniškim zbornicam, da mogoče one uvsti nekakovo samoupravo.

7. Primernejše zakonodajstvo za fabrike, ker je sedanje pomanjkljivo; k temu prištevamo tudi milejše pobiranje prihodninskih davkov.

8. Podpore v napravo poslopij za centralne zaloge industrijskih izdelkov.

9. Dober delniški zakon, ker je bodočnost delniških društev utemeljena na na obrtniškimi in poljedelskih tleh.

Na ta moja uvaženja naj se izvoli visoka zbornica ozirati.

Specijalnega predloga ne stavljam nobednega, a prosim, da dobro premislite, predno jug monarhije severnim fabrikantom kot tributen izročite.

Sè svojega (primorskega Ur.) stališča morem zatorej jedino za trgovinsko s v o b o d o in proti brambenemu colu, tedaj tudi proti predloženemu colnemu tarifu glasovati.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 19. februarja.

Mej Čehi se vendar množi število onih, ki so za to, da se pasivna politika popusti in se Čehi činnosti polote. Razen „Posla z Prahy“ je tudi „Brusek“ v tem smislu premislil svojo taktiko. „Pokrok“ obširno z njim polemizira.

Ogerski minister Tisza je bil v nedeljo na Dunaj k cesarju poklican. Potem je govoril tudi z grofom Andrassyjem. Misli se, da je ta pot veljal vprašanju, kako odgovoriti interpelacijam glede orijentalne politike naše države.

Vnanje države.

Mej Turčijo in Rusijo, tako se piše v oficijozno „Pol. Corr.“, se daljnje vojske nujbati, temuč le mej Rusijo in katero drugo državo. Razmere mej Turki in Rusi so vedno bolj prijateljske in mir bode mej njima narejen, predno stopi kongres skupaj. (O tem glej tudi protivno poročilo, telegram z Dunaja, če se obistini to, kar poroča o slabem pričetku mirovnihih pogajanj.)

Iz Berlina javljajo, da je shod ali kongres velevlasti toliko kakor gotov in sicer v Baden-Badenu. — Drugo poročilo pravi, da bode Bismark sam odgovarjal na interpelacijo glede orijentalnega vprašanja.

Francoski republikanski časniki nadaljujejo dokazovati, da je zdaj za Angleže prekasno ubraniti Turčijo. S celo svojo floto Anglija predaje Turčije carju na milost in nemilost ne bode ustavila, pravi „Republique Française“. Podobno govore tudi „Journal des Debats“, ki dolže prejšnjega ministra duc Decazesa, da je s tem, ko je preveč z Rusijo koketiral, le Nemčijo še bolj jej za zavaznico potisnil in tako Rusijo ohrabil. To se popraviti ne da, meni ta list. Zato bodo Francozje resignirani v ruske terjatve privolili.

Iz Rima, kjer se je menda še le denes začelo delo konklava, poročajo zdaj, da večina kardinalov želi, naj se volitev papeževa tako pospeši, da bode uže v štirih ali petih dnevih vse gotovo. — Trdijo, da bode novi papež za nekaj časa vatican zapustil in protestiral proti izgubi posvetnega gospodstva.

Belgijski kralj in kraljica sta prišla zvečer 16. v Berlin in sta bila od cesarja in cesarice sprejeta ter v kraljevi grad spremljana.

Dopisi.

Iz Kamne gorice 18. febr. [Izv. dop.] Dne 12. t. m. obiskal je našoljudsko šolo

c. kr. okrajni šolski nadzornik g. Keš. Kljubu temu, da v šolo hodi nad 160 otrok — število, ki polučevanje dela gotovo težavno in neprijetno — hvalil je g. nadzornik učitelja in proti udom kr. š. sveta izrazil svojo popolno zadovoljnost s srečnim vspehom učiteljevim. To hvalno priznanje vse srenjčane jako veseli, ne samo ker otroci v šoli tako napredujejo in se tudi zunaj šole uljudno vedejo, ampak posebno ker je zač. učitelj g. Jekovec obče priljubljen ter spoštovan zaradi njegove uslužljivosti in zaradi neumornega truda. Iskreno želimo, da bi kmalu bil definitivno potrjen v svojej službi ter da bi našega kraja ne zapustil.

Iz sežanskega okraja 18. februarja. [Izviren dopis.] Sežanska čitalnica je napravila včeraj 17. t. m. svojo tretjo letošnjo pustno veselico v prostorni dvorani gospoda S. Sešlo se je tam lepo število čestilcev Kurentovih in čitalnica je zopet pokazala, da se sme ponosno všteti mej svoje druge sestrice. Gospa Guličeva je kaj lepo deklamovala: „Romanje na šmarno goro“. Videlo se jej je, da zna v srcu čutiti to, kar jej z besedami peva pesnik. Sledila je na to igra: „Umor v kovaškeji ulici“. Vsi diletantje so svoje naloge izvršno izvršili. Posebno so se pa odlikovali: gospa Delena, gospoda Cvek in Leban. Igralka Delena je Nemka — Dunajčanka, a privadila se je tako slovenščini in je tako izvršna moč, da se sme sežanska čitalnica z njo ponašati. Lehko jo v izgled postavimo rojenim Slovenkam. „Grga“ (g. Cvek) in „Miško“ (g. Leban) sta pač kakor rojena za deske, ki pomenijo svet. V humoru sta bila dika včerajšnje veselice. Pa tudi „Šime“ in „Gašpar“ sta popolnem zadostovala. Po besedi je bil ples, ki je trajal do belega dne. Prepevale so se razne narodne pesni, in ko se je nehalo prepevati je uže godba začela svirati svoje plesne poskočne. Tako smo obhajali tretjo pustno zabavo v našej čitalnici. Sploh pa gre lepa hvala gospodom, ki se jako trudijo kot aranžerji tacihi veselici. Izrekamo jim najsrčnejšo zahvalo, kajti v resnici se oni mnogo trudijo, da bi čitalnica svoj namen popolnem dosegla.

Sè slovenskega Štajerja 14. februarja. [Izviren dopis.] (Šiba v šoli.) Pisal bi rad o družih šolskih rečeh, zlasti o takih, katere se tičejo našega narodnega vprašanja, našega preljubega jezika, naših slovenskih knjig, kako se z njimi godi; toda ne vidi mi se varno o tem pisati, kajti bojim se, da bi gospod urednik dopis o takih zadevah, ki so postale prav žalostne za naš narod, iz previdnosti pred konfiskacijo v koš vrgel, ali pa, da bi ga res le g. državni pravdnik pograbil. Zato si pa izvolim za predmet denašnjemu dopisu rajše kakovo internacionalno zadevo — namreč šibo, o katerej se je dan denes osobito po šolskih časnikih mnogo pisati začelo. Šibo so bile nove šolske postave iz šole odpravile, enako, kakor se je odpravila telesna kazen vsled sedanjega „humanizma“ v kaznilnicah, pri sodnijskih kaznovanjih, pri vojakihi, itd. Dolgo časa niso učitelji temu ugovarjali, marveč je bila mej učiteljstvom velika večina zoper šibo. A komaj je minula doba 10. let, a še ne celo, postalo je učiteljstvo drugzega mnenja, vsaj precejšnji broj, in skoro da večina učiteljev je sedaj drugačnih mislij. Kako je to prišlo? Kaj je temu uzrok? Prvotni uzrok temu je človeška narava sama in navade, vsled katerih se člo-

vek veseli pohvale, darila, dobička, a boji graje, kazni in škode. Malo dete uže hrepeni po tem, kar mu je ljubo, a se brani nepovšečnosti. Mati obeta otroku pohvale, svoje lastne ljubezni, darila, ako jo bode otrok ubogal, in mu za nasprotno vedenje preti z ne-nagnenostjo, grajo in različnimi kaznimi, mej katerimi se pogosto rabi telesna kazen, bodisi roka, bodisi šiba, zlasti rabi previdna mati to poslednjo kazen tedaj, kadar vse druge ne hasnijo. Učitelj v šoli, kateri samo nadaljuje to, kar sta previdna roditelja začela, imel bi se tudi enakih sredstev posluževati. Toda po obstoječih postavah mu enaka sredstva niso dovoljena. Za pohvalo ima nekoliko pomočkov na razpolaganje, dasi se v tem tudi prehvaliti ne more. Za kaznovanje pa mu je po postavah in ukazih tako mali broj sredstev odmerjenih, da mu je težko z vspehom negativno odgojevati.

Te težave se povekšajo zlasti pri z deco prenapolnjenih šolah, pri z delom in urami preobloženem učitelju in v takih krajih, kjer je malo omikanih staršev, kar nij prav redko. V takih šolah poskuša marljivi in zvesto svoje velike dolžnosti spolnujoči učitelj vse, da bi svoje otroke na dobro napeljeval in od hudega, napačnega odvrčeval. Za dosego tega poslednjega rabi različna sredstva, kakoršna mu podaja bodisi njegov zdrav razum, bodisi pedagogika, bodisi razne okoliščine, v katerih se nahaja. Učitelj poskuša z nepovoljnim pogledom, z rahlo grajo, s hujšim ukorom, postavi nemarneža zunaj klopi, postavi ga v kot, naloži mu v kazen kakovo pismeno nalogo ali kakovo prepisovanje itd. Ako vse to ne hasne, pridrži ga nekoliko časa po šoli pod svojim nadzorstvom, dasiravno je s tem učitelj sam ž njim vred zaprt. (To kaznovalno sredstvo se je sicer hotelo pri nas odpraviti, ker so nekateri učitelji nevredneži pri takih prilikah svoj sveti stan zlorabili; pa se je sprevidelo, da, ako se učiteljem še to sredstvo odvzame, gospodovali bi učenci nad učitelji.) A tudi to sredstvo, zapor po šoli, se ne more vspešno rabiti. Ako se izredno nemarni deček malo časa po šoli pridrži, ne stori si iz tega nič. Dolgo časa pa pridržati ga, večkrat nij mogoče. Po zimi radi tega ne, ker ima mladina, na pr. na kmetih, jako daleč po 1—2 uri do doma, po leti radi tega ne, ker rabi kmet dečka za delo, za pašo. Sicer pa je tudi učitelj dostikrat zadržan, zaprte otroke nadzorovati. Kdo pa bi tudi terjal od učitelja, ki je uže morda 6 ur podučeval, da bi še 2 uri z otroci vred zaprt bil.

Pa vse to bi se še storilo, ako bi le vspeh imelo. Ali, ker vsa ta sredstva nima vspeha, svetujejo mnogi šibo na ono občutljivo mesto, katero škode s tem ne trpi. Če tudi, pravijo učitelji, nam šibe naravnost ne dajo, vsaj oni š. naj bi se odstranil, po katerem je to sredstvo prepovedano; kajti to, da starši in otroci vedo, da učitelj po postavi nema pravice do telesnega kaznovanja, dela hudobne otroke in neumne starše še le prav predrzne in nagajive.

Domače stvari.

— (Konfiskacija.) Uradna „Laibacher Zeitung“ prinaša včeraj razsodbo ljubljanske dež. sodnije, ki potrjuje drž. pravdnistvu konfiskacijo „Slovenskega Naroda“ od 12. febr. zaradi članka „Volitve na slovenskem Štajerskem in Koroškem“ češ, da je javni mir in red kalil po §. 302 k. z.

— (Razstava najdeb na ljubljanskem močvirju) je v deželnem tukajšnjem muzeji samo še dva dni videti, namreč v četrtek 21. in v nedeljo 24. febr. V začetku marčija meseca jo pošljejo na pariško svetovno razstavo.

— (Matica.) Pri volitvi novih odborikov je bilo zadnjič pri obnem zboru 13. t. m. oddanih samo 273 glasov. Izvoljeni so: prof. Erjavc in Parapat (273), Vilhar in dr. Zupanec (271), prof. Zupančič Vil. (270), Kozlar (268), prof. Majciger (266), Žolgar (264), Močnik (263), Krišper (261), dr. Jarc (260), prof. Šuklje (259), Keržič in Marušič (256), Robič (255), Hubad (239 glasov).

— (Tiskarsko društvo v Ljubljani), ki ima okolo 50 udov, je imelo 16. t. m. občni zbor. Društvo ima premoženja 4620 gld. 9 kr. za podpiranje bolnih in prepotnikov. Od kar ta kasa obstoji, izdano je vкуп 2246 gld. 92 kr. V odbor so voljeni: V. Arselin, predsednik; A. Puchar, namestnik; Semrajec in Müller, tajnika; Germek in Fr. Hribar, prisednika; Jarnej Kramar, družbeni kasir; Jarnej Kozelj, glavni kasir.

— (Pred porotniki.) Dne 16. t. m. so porotniki v Ljubljani krivega izpoznali tistega trgovca Jožeta Žumra iz Vrha pri Ložu, kateri je „hudiča klical“ in tako goljufivo zaklade obetajoč več kot 600 gld. vražjeljubim in lehkovernim ljudem iz žepov izvabil, kakor je bilo ob svojem času v „Slovenskem Narodu“ v obširnejem dopisu popisano.

— (G. misijonar Luka Možina) se je v četrtek zopet povrnil iz Ljubljane nazaj v Ameriko.

— (Potres.) Iz Mokronoga se 15. febr. „Slov.“ piše: Denes zjutraj ravno ob 4. uri se je čutil kratek, pa tako močen potres, da je po sobah zavreščalo, kmalu potem ob 1/4 5 je bilo, kakor uže navadno, drugo, a dosti slabše gibanje. Noč je bila jasna in mirna, luna je prijazno svetila.

— („Učiteljsko društvo za slovenski štajer.“) Ker bi radi svoje račune s tiskarno prej ke prej poravnali, dovoljujemo si po tem potu (da si posebno dopisovanje prihranimo) gg. dolžnike uljudno prositi, da poravnajo dolžno naročnino ali dolžni znesek za prejete knjige. Ob enem opozorujemo one gg. naročnike bivšega „Učitelja“, da se še dobe nekatere številke posameznih letnikov, s katerimi radi postrežemo, ako komu primanjkujejo. — Ob enem si dovoljujemo razne šolske knjige iz naše zaloge priporočati, kakor „zgodovino“, „zemljepis“ in druge. Pri večji naročbi pripravljeni smo tudi ceno znižati.

— (Vtopil) se je v Temenici 10. t. m. menda v pijanosti kmet Kozlevčar, po domače Birska iz Metnaja v zatiškeji fari. Temenica nij ravno globoka, a ker je bil mož pijan, si nij mogel pomagati iz vode.

— (Slovanje in prihodnji papež.) Tržaška „Naša Sloga“, katero ureduje katoliški duhovnik, piše: „Nam neče biti svedno jedno jeli ovaj ili onaj bude odabran (za papeža). Jer na priliku mi imamo jedini na svietu pravico, da se barem u nekih biskupijah sve u crkvi obredjuje u hrvatskom jeziku. Da je svuda tako, mi bismo se mnogopriljubili našoj bratji grčkoga zakona; da nam to otmu, znamenovalo bi otet nam jedino obilježje narodno, koje nam još ostaje u nekih zemljah. — U Istri

su nam dve biskupije zpražnjene. Što bi iz nas, ako se tamo namjeste ljudi, koji misle, da je poganstvo, ako se očenaš hrvatski moli? Lahka su pitanja al teški odgovori, hoćemo li u Rimu odsada imati još bolje zagovornike i prijatelje, koji bi znamenito mogli pripomoći i jedinstvu ovoga razsutoga puka, koj se je negda zvao: zid kršćanstva proti Turčinu. Daj Bože, da novi namjestnik Kristov ne zaboravi na: antemurale Christianitatis!“ Kdo se ne domisli na boj nemških škofov proti sv. Metodu?

Razne vesti.

* (V boji padlemu) princu Sergeju Leuchtenbergskemu bodo pri Jovan-Čiftliku, baš na onem mestu, kjer ga je zadela smrtna krogla, zidali na spomin kloster ter šolo za majhene otroke, katera se bode ta imenovala po mrtvem princu. Troške bode plačal carski dvor peterburgski.

* (Pravda proti nihilistom) se je 9. t. m. v Peterburgu okončala. 150 do 160 obtožencev je obsojenih k težkemu delu, 90 je oproščenih.

* (Požarov) je bilo minolega leta na Ruskem 25.724; škode pa so napravili za preko 50 milijonov rubljev.

* (V Carigradu), katerega mesta prebivalci ne vedo zdaj ali so še turški ali morebiti uže ruski, čitali so duhovniki (imani) zadnje dni ukaz, naj bode prebivalstvo mej krizo, katero ima sedaj pretrpeti turška država, uljudno ter da se ima opustiti igranje kart in šaha ter da sploh nij dovoljena nobedna druga takova zabava.

* (Modra barva in norci.) Nek anglešk zdravnik je razglasil v „Review of Mental Science“, da uže dolgo vspešno zdravi norce, katere ima v sobah z modrimi okni. Modra svetloba da takoj vpliva na takove bolestnike. Oni, ki so bili prej nesnažni, v malo dneh prosijo vode ter se jamejo sami čuditi svoji nemarnosti; taki, ki so prej besnili, obžalujejo svojo nerednost; histerične ženske, katere je prej lomil krč, izgubljajo bolečine v modrej sobi. Tudi v Nemčiji imajo uže po nornišnicah modra okna uvedena ter se dobro pohvalijo z vspehi.

* (Dva ujetnika) sta v soboto po noči ubegnili iz korminskega okrajnega glavarstva ječe.

* (Švicar glavár múrom.) Angleškega zemljepisnega društva glasilo prinaša v prvej letošnji številki popis zeta kralja Marambo v Afriki, ki je iz Švice doma ter ima sedaj kaci 32 let. O svojem 18. letu je namreč kot pomorsčak prišel v Zanzibar, pozneje se je ondi naselil ter stopil v službo pri nekem trgovcu. A naskoro je zapustil svojega gospodarja ter z neko karavano prispel v notranjo Afriko v Uniamvesko deželo. Tam se je sprijaznil in pobratil s kraljem Merambo, kateri mu je celo dal svojo hčer za ženo. Zet kraljev ima dva otroke, katerih starejšega je nedavno tega prived v Zanzibar ter ga izročil katoliškemu duhovniku v odgojo. Tudi je ta vrl in izobraženi mož poslal geografičnemu društvu v Marseille popis one še malo znane dežele, ki je izvrstno prav zanimiv.

* (Za finančnega ministra) so v Sidneju v Avstraliji — kakor poroča transatlantični telegraf — imenovali trgovca Kohna, rodom žida.

* (Ukraden mrlič.) Braševskemu pótú je umrl mej vožnjo desetletni sinko. Oča, hoteč mrtvo truplo pripeljati domov, vtakne ga v žakelj ter ga dene zadaj na voz. Ko je mož z večera v gostilnici ob cesti prenočeval pride tat ter kar z vrha pograbi prvi žakelj in ga ukrade. Druzega jutra je žalostni oča mrtvega sina pogrešil. Ali se je tat posebno veselil svojega plena — ne vemo, ker mu v obče še nijso prišli na sled, a da zadovoljen nij bil, radi verjamemo.

Umrli v Ljubljani

od 15. do 17. febr. 1878:

Jakob Petrin, osebojnik, 80 l., v bolnici, za marazmom. — Helena Subadobnik, delavčev otrok, 5 l., v bolnici, pyothorax. — Ferdinand Schmidt, trgovec, 87 l., na Marije Terezije cesti št. 8, za starostjo. — Josip Kapelj, delavčev otrok, 10 m., v kravčej dolini št. 2, za sušico. — Jarnej Janežič, kovač, 41 l., na sv. Petra cesti št. 62, za sušico. — Uršula Čebulj, osebojnica, 85 l., v bolnici, za marazmom. — Franjica baronka Paungarten, c. kr. uradnika hči, 36 l., v Florijanskih ulicah št. 14, za pljučnico.

Tujci.

18. februarja:

Pri Slonu: Meier iz Dunaja. — Menke iz Frankobroda. — Schmidt iz Dunaja. — Konšek iz Dolenjskega. — Schönman iz Gradca. — grof Pače iz Ponoviča. — Ichenthaler iz Dunaja. Pri Maltici: Wolf iz Trsta. — Maximovič iz Dunaja. — Onderka iz Idrije. — Wolf iz Kočevja. — Entremont iz Dunaja.

Loterijske srečke.

Na Dunaji 16. febr.: 45. 67. 16. 73. 35. V Gradci 16. febr.: 28. 11. 69. 53. 61.

Dunajska borza 19. februarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankoveih . . .	63 gld. 60	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	66	95
Zlata renta . . .	75	—
1860 drž. posojilo . . .	111	75
Akcije narodne banke . . .	798	—
Kreditne akcije . . .	231	75
London . . .	118	25
Napol. . .	9	46 1/2
C. kr. cekini . . .	5	61
Srebro . . .	104	75
Državne marke . . .	58	30

Slovenske knjige.

V „narodnej tiskarni“ se dobé, in morejo tudi po poštnem povzetji naročiti najnovejše slovenske knjige:

1. „Doktor Zober“, originalen slovenski roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. „Kalifornske povesti“ od Bret Harte-a. Cena 50 kr.
3. „Tugomer“, tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.
4. „Na žerinjah“, izviren roman. Spisal Janko Krsnik. Cena 60 kr.
5. „Župnik Wakefieldski“. Spisal Oliver Goldsmith. Iz angleščine poslovenil Janez Jesenko. Cena 1 gld.
6. „Mej dvema stoloma“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 50 kr.
7. „Cvet in Sad“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 80 kr.

Slovenske lepoznavske knjige.

V založbi „Narodne tiskarne“ v Ljubljani so izšle in se morejo dobiti sledeče slovenske knjige:

A. Romani in povesti:

1. Erazem Tatenbah. Izvirna povest, spisal J. Jurčič, velja . . . 50 kr.
2. Meta Holdenis. Roman, francoski spisal Viktor Cherbuliez, poslovenil Davorin Hostnik 50 kr.
3. Kántorčica. Roman s pogorskega zakotja, češki spisala Karolina Světa; poslovenil Franjo Tomšič, velja . . . 50 kr.
4. Prvi poljub. Novela, spisal J. Skalec. — Na črni zemlji. Novela, spis. J. Skalec, velja 25 kr.
5. Kazen. Novela, francoski spisal H. Rivière, poslovenil Davorin Hostnik. — Cerkev in država v Ameriki. Francoski spisal E. Laboulaye, poslovenil Davorin Hostnik, velja . . . 25 kr.

B. Listki v zvezkih:

- I. zvezek, ki obsega: Stenografija, sp. dr. Ribič. — Životopisje, sp. Rajč Bož. — Prešern, Prešerin ali Preširen, sp. Fr. Levstik. — Telečja pečenka, novela, sp. J. Jurčič. — N. Machiavelli, sp. dr. Ribič. — Pisma iz Rusije, sp. dr. Celestin. — Trstvo z grozdom na Ruskem, sp. dr. J. Vošnjak. — Čegava bode? Novelica, sp. J. Ogrinec. Velja . . . 25 kr.
 - IV. zvezek, ki obsega: Lepi dnevi, Sp. Paulus. — Plaseč. Novela. Ruski spisal N. V. Gogol; poslovenil L. Gorenjec. — Nekoliko opazek o izdaji slovenskih narodnih pesnij. Spisal prof. dr. Krek. Velja 25 kr.
- Kdor hoče katero koli teh knjig dobiti, naj piše „Narodnej tiskarni“ in jih dobí po poštnem povzetji. Vse skup se dajo za znižano ceno 2 gld.